

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 338772 24 Rev
Banjaluka: 2.7.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjana Popadić, predsjednica vijeća, Senad Tica i Davorka Delić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice R.Č., B., koju zastupa advokat N.M., B., protiv tuženog J.N. d.o.o., B., kog zastupa Advokatska firma S., B., radi zaštite prava iz radnog odnosa i isplate, vrijednost spora 10.094,31 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 338772 23 Rsž od 5.4.2024. godine, na sjednici održanoj 2.7.2024. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 438,75 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 338772 20 Rs od 30.12.2022. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice kojim traži:

da se poništi Rješenje tuženog o otkazu ugovora o radu, broj ... od 4.6.2020. godine i Odluka po zahtjevu za zaštitu prava zbog otkaza ugovora o radu, broj ... od 19.8.2020. godine,

da se obaveže tuženi da tužiteljicu vrati na radno mjesto geologa ili drugo radno mjesto koje odgovara njenim stručnim kvalifikacijama, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude,

da se obaveže tuženi da tužiteljici na ime razlike plata i drugih naknada koje bi ostvarivala kod tuženog i plata koje ostvaruje kod poslodavaca A. d.o.o. B. i I.i. d.o.o. B., isplati iznos od 26.941,63 KM sa zakonskim zateznim kamatama (na mjesečne iznose i za periode kako je navedeno u izreci),

da se obaveže tuženi da navedeni iznos na ime razlike plata registruje kod Fonda PIO RS na obrascu M- 4 i, na ime tužiteljice, uplati odgovarajuće doprinose na davanja za penziono-invalidsko osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti,

da se obaveže tuženi da tužiteljici na ime bonusa za 2019. godinu isplati iznos od 2.033,77 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 8.10.2020. godine do isplate, a na

ime bonusa za 2020. godinu iznos od 1.063,15 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.7.2021. godine do isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude,

da se obaveže tuženi da tužiteljici naknadi troškove postupka sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja do isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog kojim traži da se obaveže tužiteljica na isplatu iznosa od 10.094,31 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.8.2020. godine do isplate.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 338772 23 Rsž od 5.4.2024. godine, žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova postupka na ime sastava žalbe u iznosu od 438,75 KM.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 438,75 KM.

Tužiteljica, kako slijedi iz činjeničnih navoda, revizijom pobija drugostepenu odluku iz svih razloga propisanih odredbom člana 240 stav 1 tačka 1 i 2 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24 - u daljem tekstu: ZPP-u), sa prijedlogom da se preinači i tužbeni zahtjev usvoji, a tuženi obaveže na naknadu troškova prvostepenog postupka prema troškovniku od 14.7.2022. godine, troškova na ime sastava žalbe u iznosu od 438,75 KM i troškova na ime sastava revizije u iznosu od 438,75 KM.

Tuženi u odgovoru predlaže da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili da se odbije, a tužiteljica obaveže na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 438,75 KM.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je, kada je u pitanju revizija, tužbeni zahtjev tužiteljice o kom je odlučeno nižestepenim odlukama.

Prvostepeni sud je utvrdio sljedeće činjenično stanje:

da je tužiteljica zasnovala radni odnos kod tuženog na neodređeno vrijeme ugovorom o radu broj ... od 10.8.2011. godine, na radnom mjestu „Geolog“,

da prema opisu poslova radno mjesto tužiteljice ima naziv „Geolog/Geofizičar“,

da je tuženi 27.5.2020. godine usvojio Pravilnik broj ... o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih mjesta (u daljem tekstu: Pravilnik), kojim je stavljen van snage Pravilnik od 27.11.2012. godine,

da su Pravilnikom brisana radna mjesta „Zamjenik generalnog direktora“, „Pomoćnik direktora“, „Glavni geolog“, „Ekspert koordinator za podršku upravljanju i procesima rada“,

„Vozač“ i „Geolog/Geofizičar“, a ostala su tri radna mjesta, i to „Direktor društva“, „Glavni ekonomista“ i „Pravnik“,

da je tuženi rješenjem broj ... od 4.6.2020. godine otkazao tužiteljici ugovor o radu broj ...7 od 10.8.2011. godine, iz „tehnoloških, ekonomskih i organizacionih razloga“.

Prvostepeni sud cijeni da je tužba tužiteljice blagovremena u smislu odredbe člana 201 stav 4 Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, broj 1/16, 66/18, 119/21, 112/23 i 39/24 – u daljem tekstu: ZR-u) jer je podnesena 21.12.2020. godine, a traže se poništenje Rješenja otkaza ugovora o radu od 4.6.2020. godine i Odluke po zahtjevu za zaštitu prava zbog otkaza ugovora o radu od 19.8.2020. godine.

Utvrđujući da tuženi nije raspolagao drugim radnim mjestom na koje bi mogao rasporediti tužiteljicu prema njenoj stručnoj spremi, da tužiteljica ne tvrdi da je postojalo drugo radno mjesto na koje je mogla biti raspoređena, da je ukinuto radno mjesto na kome je tužiteljica radila, da je poslodavcima „priznata sloboda prosuđivanja“ u vezi sa poduzimanjem aktivnosti usmjerenih na poboljšanje kvalitete rada i time, pravo da poslove koje je obavljala tužiteljica ustupe licenciranom pravnom licu, pozivom na odredbe člana 179 stav 1 tačka 3, stav 2 i 3, člana 180 stav 1 i 2 i člana 187 ZR-u, prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravni stav iz prvostepene odluke, iz kog razloga odbija žalbu tužiteljice i potvrđuje prvostepenu presudu.

Za razliku od prvostepenog, drugostepeni sud cijeni da je tužba blagovremena u odnosu na dio tužbenog zahtjeva za poništenje Rješenja o otkazu ugovora o radu i Odluke po zahtjevu za zaštitu prava i u odnosu na novčani dio zahtjeva na ime naknade plata za period od septembra 2020. godine do marta 2021. godine i za isplatu bonusa, a da je neblagovremena u odnosu na novčani dio zahtjeva na ime naknade plata za period od aprila 2021. godine do februara 2022. godine.

Međutim, cijeneći da je tužbeni zahtjev pravilno u cijelosti odbijen, nalazi da su pravne posljedice iste.

Kada je u pitanju zahtjev tužiteljice za uplatu doprinosa, sud cijeni da taj dio zahtjeva ne podliježe prekluziji, ali da nije osnovan jer je odbijen glavni zahtjev za poništenje odluke o otkazu.

Cijeneći žalbeni navod tužiteljice da je tuženi nastavio sa geološkim istraživanjima putem licenciranog pravnog lica R. d.o.o. P., sud ukazuje da je nesporno da tuženi nije imao licencu za poslove geološkog istraživanja, pa je morao da angažuje pravno lice koje ima licencu što je u skladu sa odredbom člana 11 stav 4 Zakona o geološkim istraživanjima („Službeni glasnik RS“, broj 110/13).

Pozivom na odredbu člana 179 stav 1 tačka 3 ZR-u, sud nalazi da tuženi nije ni trebao dokazivati da je došlo do smanjenja obima poslova koje je obavljala tužiteljica, jer ukidanje radnog mjesta po prirodi stvari automatski izaziva prestanak potrebe za radom radnika čije je radno mjesto ukinuto.

Sud cijeni da je pravilno odbijen i zahtjev za isplatu bonusa za 2019. i 2020. godinu, koji iznosi 5% od godišnje bruto nadoknade u zavisnosti od rezultata rada, jer je nužno da

generalni direktor donese odluku kojom se radniku zbog njegovih rezultata rada priznaje pravo na ostvarenje bonusa.

Drugostepena odluka je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u opravdanu sumnju.

Revizija, prije svega, osporava zaključak suda o neblagovremenosti dijela tužbe kojim se traži isplata naknada plata.

Ocjena drugostepenog suda da je tužba neblagovremena u dijelu kojim se traži isplata naknade plata za period od aprila 2021. godine do februara 2022. godine, nije pravilna.

Ova ocjena temelji se na podnesku tužiteljice od 9.4.2021. godine kojim je uređena tužba i novčano potraživanja naknade plata određeno samo za period od septembra 2020. godine do marta 2021. godine, te na opredjeljenom zahtjevu sa ročišta za glavnu raspravu održanom 14.7.2022. godine kada je zahtjev za isplatu obuhvatio i period od aprila 2021. godine do februara 2022. godine.

Sud propušta da cijeni da je tužiteljica u blagovremeno podnesenoj tužbi od 21.12.2020. godine, zahtjevom za isplatu naknade plata obuhvatila period „od 1.9.2020. godine do vraćanja na posao“.

Međutim, polazeći od tog da sud nije odbacio tužbu za novčani dio zahtjeva za koji cijeni da je neblagovremen i da je tužbeni zahtjev u cijelosti pravilno odbijen, ovaj pogrešan zaključak nema uticaja na zakonitost pobijane odluke.

Revizija smatra da je sa stanovišta poslodavca prihvatljivo da izmjenom Pravilnika ukine određeno radno mjesto, ali da to nije dovoljno za otkaz ugovora o radu već je dužan dokazati da je za takvo postupanje postojao opravdan razlog, kod činjenice da se obim poslova nije smanjio i da se tuženi i dalje bavi poslovima geološkog istraživanja (što je opis poslova radnog mjesta tužiteljice) preko „vanjske firme“ koja je licencirana za te poslove.

Obrazlažući razloge za donošenje odluke o otkazu ugovora o radu, tuženi je u rješenju istakao da je 2019. godine izvršena transformacija u Bloku Istraživanja i proizvodnje u N. a.d. N.S., (član poslodavca) radi kvalitetnijeg i stručnijeg kadriranja zaposlenika, te kako bi se poslovi istraživanja obavljali iz jednog centra uz korištenje skupih softvera za geološke interpretacije za čiju nabavku tuženi nema dovoljno sredstava, da iz tog razloga u 2019. godini sa geologom koji je kod njega zaposlen nije vršio geološke radove na bušotini Ob-2, već preko Bloka Istraživanje i proizvodnja N., i da se opredjelio za mogućnost da geološka istraživanja obavlja pravno lice koje za to ima licencu, što je mogućnost koja je propisana odredbom člana 11 stav 4 Zakona o geološkim istraživanjima.

Odredbom člana 179 stav 1 tačka 3 ZR-u propisano je da poslodavac može radniku dati otkaz ugovora o radu: „*ako usljed tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promjena prestane potreba za obavljanjem određenog posla ili dođe do smanjenja obima posla, a poslodavac ne može radniku obezbjediti drugi posao*“.

Revident smatra da za otkaz ugovora o radu moraju biti kumulativno ispunjena oba uslova propisana odredbom člana 179 stav 1 tačka 3 ZR-u, ukazujući da je drugostepeni sud takav stav izrazio u odlukama broj 71 0 Rs 258209 19 Rsž od 27.6.2019. godine i broj 71 0 Rs 258258 21 Rsž od 24.1.2022. godine, ali ne i u pobijanoj odluci.

Da bi poslodavac radniku otkazao ugovor o radu pozivom na odredbu člana 179 stav 1 tačka 3 ZR-u, mora dokazati da je ispunjen jedan od uslova, tj. ili da je *usljed tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promjena prestane potreba za obavljanjem određenog posla* ili da je došlo *do smanjenja obima posla*, uz istovremeno ispunjavanje drugog kumulativnog uslova, tj. da *ne može radniku obezbjediti drugi posao*“.

Nesporna je činjenica da je Pravilnikom ukinuto radno mjesto tužiteljice i da nije postojalo drugo radno mjesto kod tuženog na koje bi se mogla rasporediti tužiteljica, prema svom stručnom znanju i radnom iskustvu.

Suprotno ne tvrdi ni tužiteljica.

Nesporna je činjenica da je djelatnost tuženog usmjerena na geološka istraživanja i da je sa tom djelatnošću nastavio i nakon što je tužiteljici dat otkaz, samo što istraživanja vrši angažovanjem pravnog lica koje ima odgovarajuću licencu.

Tuženi i ne tvrdi da je došlo do smanjenja obima posla, već da se na reorganizaciju poslovanja odlučio *usljed tehnoloških, ekonomskih i organizacionih promjena*“, što je obrazložio u rješenju o otkazu.

Tuženi je prateći tehnološki razvoj u oblasti geoloških istraživanja procjenio da on zahtjeva drugačiji i znatno skuplji pristup, korištenjem skupih softvera za geološke interpretacije za čiju nabavku nema dovoljno sredstava.

Istraživanja koja su do tada vršena putem zaposlenog geologa nisu mogla adekvatno da prate razvoj tehnologije i načina rada u procesu istraživanja, a da se istovremeno ostane konkurentan na tržištu.

Tuženi se opredjelio za mogućnost da, prema zakonu, geološka istraživanja povjeri pravnom licu koje ima licencu cijeneći da će time ostvariti, kako tehnološki napredak, tako i svoju ekonomsku korist.

Revizija se poziva i na odluke ovog suda broj 71 0 Rs 258208 19 Rev od 11.3.2020. godine i broj 71 0 Rs 258258 22 Rev od 5.4.2023. godine koje nisu primjenjive na konkretni slučaj jer su zasnovane na drugačijem činjeničnom stanju.

U odluci broj 71 0 Rs 258208 19 Rev od 11.3.2020. godine radilo se ne o ukidanju radnog mjesta već o smanjenju broja izvršilaca na radnom mjestu, dok se u odluci broj 71 0 Rs 258258 22 Rev od 5.4.2023. godine radilo o raspoređivanju radnika u drugu radnu jedinicu zbog smanjenog obima poslova.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 438,75 KM nije osnovan u smislu odredbe člana 387 stav 1 ZPP-u, pri čemu je ocjenjeno da odgovor nije bio od uticaja na odluku o reviziji.

Kod takvog stanja stvari, ovaj sud nalazi da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, niti ima nedostataka u donošenju pobijane odluke na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.

Revizija je odbijena temeljem odredbe člana 248 ZPP-u.

Predsjednica vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić